

Cambridge University Press

978-1-108-04899-6 - Chronica Majora: Volume 1: The Creation to A.D. 1066

Matthew Paris Edited by Henry Richards Luard

Excerpt

[More information](#)

MATTHÆI PARISIENSIS CHRONICA MAJORA.

Adonis

Viennensis

Chronicon

(Migne's

Patrologia,

cxxxiii.

col. 23.)

Robert de

Monte

Prolog.

(Migne's

Patrol. clx.

col. 421.)

Incipit prologus in librum qui Flores Historiarum intitulatur.

Temporum summam, lineamque descendantem ab exordio Prologue. mundi, cum¹ successionibus quorundam regnorum et regum, ad eruditionem futurorum duximus annotare, ut ex brevibus lector devotus plura colligere possit. Sed quid contra quosdam auditores pigros dicemus, qui obtrectando dicunt, quid necesse est vitas vel mortes seu diversos hominum casus literis mandare? Prodigia cæli et terræ, vel aliorum elementorum scriptis impressa perpetuare? Noverint isti, bonam vitam et mores præcedentium ad invitationem² subsequentium proponi, malorum vero exempla ut non imitentur, sed ut potius vitentur, describi. Prodigia autem vel portenta præterita quæ famem, vel mortalitatem, vel alia supernæ vindictæ flagella fidelibus innuunt, ideo memoriæ per literas commendantur, ut si quando similia evenerint, peccatores qui se iram Dei in aliquo incurrisse meminerint, mox ad remedium pœnitentiæ, per hæc Deum placaturi, festinent. Ob hanc itaque causam (licet aliæ non desint) Moyses legislator in historia divina, innocentiam³ Abel, Caym invidiam, simplicitatem Job,⁴ dolo-sitatem Esau, malitiam undecim filiorum Israel, bonitatem duodecimi, scilicet Joseph, pœnam quinque civitatum per consumptionem ignis et sulphuris manifestat; quatinus bonos imitemur, malorum esse sequaces abhorreamus, ut peccati fomittem fugiendo radicitus enervemus,⁵ et hæc non solum Moyses, sed et omnes divinæ paginæ tractatores et in historicis et in moralibus⁶ libris faciunt, virtutes commendando, vitia detes-

¹ *cum . . . regum*] Introduced by the compiler.

² *invitationem*] imitationem, W., and all the MSS. of Westminster, as R. de Monte.

³ *innocentiam*] innocitiam, A. Paris has expuncted *ti*, and placed *cen* above the line.

⁴ *Job*] *Jacob*, R. de Monte.

⁵ *enervemus*] $\frac{2}{3}$ exstirpemus, Par. margin. C. inserts it in the text. *evitemus*, W. *devitemus*, R. de Monte.

⁶ *moralibus*] *mortalibus*, A.

Prologue. tando, Deum timere simul et amare nos ammonent. Non sunt igitur audiendi, qui Chronicorum libros et maxime a catholicis editos dicunt esse negligendos, per¹ quos quicquid humanæ sapientiæ et saluti necessarium est, per memoriam invenire, per intelligentiam cognoscere, et per facundiam proferre studiosus valeat indagator. R. de Monte, col. 421.

De opere primordiali sex dierum.

The creation. Sex diebus Deus rerum creaturam formavit. Primo condidit lucem. Secundo firmamentum cæli in medio libravit aquarum, ipsis aquis ac terra cum cælo superiore² ac virtutibus, quæ in ea conditorem laudarent, ante horum sex dierum exordium creatis. Tertio, congregatis in suum locum aquis, quæ cuncta contexerant, aridam jussit apparere.³ Quarto, sidera in firmamento cæli posuit, qui nunc quantum per conjecturam æquinoctii colligitur, duodecimus kalendarum Aprilium dies vocatur. Quinto, natatilia et volatilia⁴ animantia creavit. Sexto, animalia terrestria et ipsum hominem Adam in agro Damasceno⁵ formavit, de cujus latere dormientis, matrem omnium viventium Evam produxit, qui nunc (quantum credibile videtur) decimus kalendarum Aprilium dies appellatur. Unde merito creditur, si non verior sententia vicerit, eodem decimo kalendarum Aprilium die Dominum fuisse crucifixum. Decebat⁶ enim, ut una eademque non solum hebdomadis, sed et mensis die, secundus Adam, pro generis humani salute, vivifica morte sopitus, productis e latere suo cælestibus sacramentis, sponsam sibi sanctificaret Ecclesiam, quo videlicet die primum Adam ipse creaverat, ejusque de latere costam tollens, mulierem formaverat, cujus adjutorio genus propagaretur humanum. Ado, col. 23.

De peccato Adæ.

Adam in Paradisum, unde quatuor flumina oriuntur, translatus, cum uxori cæterisque animantibus ac rebus nomina imposuisset, de pomo comedendo uxori suæ adquevit. Unde, Petrus Comestor, Histor. Scholast. Genesis, capp. 14, 16, 18, 22-24.

¹ *per indagator*] Introduced by the compiler. See the additional paragraph to this prologue from W. in Coxe's *Wendover*, i. 2. There are considerable variations in the first part in W. from the above.

² Par. places over the *e*, *vel i*. C.D. read *superiori*.

³ *apparere*] *appare*, A. Par. adds *re* above the line.

⁴ *et volatilia*] *volatilia* et, A.

⁵ *in agro Damasceno*]. These words are introduced from Petrus Comestor, *Historia Scholastica*, Genesis, cap. 13.

⁶ *Decebat*] *dicebat*, A.D. The printed Ado has *dicebat*; Bede, from whom it is taken, *decebat*.

CHRONICA MAJORA.

3

pro verecundia nuditatis factis perizomatibus, et a Domino de Paradiso ejecti, de terra maledicta in sudore vultus sui panem acquirunt. Deinde collocatis a Domino ante ostium Paradisi Cherubin cum gladio flammeo, non solum primi parentes, sed et tota ipsorum progenies, a Paradisi deliciis sunt ejecti.

De generatione Adæ.

Petrus Comestor, Historia Scholastica, Genesis, cap. 25. Adam cognovit uxorem suam, scilicet non in Paradiso, sed jam reus et ejectus. Et licet lator legis Moyses generationes Adæ, festinans ad tempora Abrahæ patris Hebræorum, prætermiserit, plures tamen Adæ subicit filios et filias. Sed Methodorus¹ martyr oravit, dum esset in carcere, et revelatum est ei a Spiritu Sancto,² de principio et fine mundi, quod et oravit. Et scriptum, licet simpliciter, reliquit, dicens, quod virgines egressi sunt de Paradiso, et anno vitæ Adam quinto decimo natus est ei Cayn,³ et soror ejus Calmana. Post alios xv. annos natus est ei Abel, et soror ejus Delbora. Deinde vitæ suæ, id est, Adæ cxxx., Cayn occidit Abel, et luxerunt eum Adam et Eva c. annis, et tunc natus est ei Seth tricesimo anno primæ chiliadis, id est, primæ ætatis.

De morte Abel.

Id. 26, 27. Caym agricola dolens sua munera et non fratris fuisse reprobata, licet a Domino increpatus, fratrem septiformi peccato interfecit.⁴ Postea vagus et instabilis super terram factus est, postquam a Domino est maledictus.

Generatio Caym.

Id. 28. Cognovit Caym uxorem suam Calmana,⁵ quæ peperit ei Enoch. Enoch genuit Irad. Irad genuit Maniael. Maniael genuit Matusael. Matusael genuit Lamech. Hic duas habuit uxores, Adæ scilicet et Sella. De Adæ genuit Jabaal. Sella vero Tubalcain et Noema. Iste Lamech primus hominum bigamiam introducens, cum virum in vulnus et adolescentem in livore occidisset, uxoribus ob hoc sibi pœnam in septuplum deberi prædixit. Jabaal adinventis portatilibus pastorum tentoriis, primus greges secundum qualitatem, genus, et ætatem distinxit. Jubal pater canentium in cithara et organo, id

¹ Methodorus] Methodius, W. West., as Pet. Comest.

² Sancto] om. West., ins. W., not in Pet. Com.; inserted by Par.

³ Cayn] Caym, West., Chaym, W.

⁴ Centenarius erat Abel quando fuit interfectus. Margin (later).

⁵ Over Calmana Par. has *vel am.*; Calmana, W. West.

est, musicæ artis inventor, in columna lateritia et altera marmorea contra incendium et diluvium ipsam artem sculpsit. Tubalchaym, ferrariæ artis inyentor, sculpturæ operum in metallis fabricator fuit, cujus malleorum sonitu Jubal delectatus proportiones vocum primus ex eis perpendit.

De numero annorum primæ ætatis.

p. 2.

Adam, ut superius dictum est, genuit Seth. Seth genuit Pet. Co- Enos. Enos genuit Caynan. Caynan genuit Malaleel. Ma- mest. Gen. laleel genuit Jareth. Jareth genuit Enoch. Iste Enoch cap. 30. placens Deo, translatus in Paradisum, vivit cum Helya, qui quibusdam literis inventis, librum, ut in epistola Judæ continetur, scripsit; sub quo etiam Adam creditur mortuus. Enoch genuit Matusale. Matusale genuit Lamech. Lamech genuit Noe. Vixit autem Adam dccccxxx. annis. Seth, dccccxii. Enos, dccccv. Caynan, dccccx. Malaleel, dccccv. Jarethd, dccccxii. Enoch, ccclxv. Matusale, dcccclix. Lamech, dclxxvii. Noe vero cum quingentorum esset annorum, genuit Sem, Cham, et Japhet.

Hic terminatur prima Ætas, habens secundum Hebræos annos MDCLVI.; secundum septuaginta interpretes, MMCCXLII.¹

De archa Noe et diluvio.

Anno vitæ Noe c.², inundante diluvio, cum septem anima- Id. 34-36. bus archam intravit, quam spatio centum annorum loquente sibi Domino xx. annis prius fecerat. Et excrescentibus aquis super terram centum quinquaginta diebus, Domino plente quadraginta diebus et noctibus, vicesima septima die mensis septimi cum stetisset archa super montes Armeniæ, et post quadraginta dies corvum emisisset, et postea columbam ferentem ramum olivæ, vicesima septima die secundi mensis egressus est de archa, eadem scilicet die qua intraverat anno revoluto, cum septima decima luna secundi mensis intrasset. Et accepto sacrificio, cum concessionem carnis comedendæ sine sanguine suscepisset, et in signum diluvii præteriti, non futuri, et incendii venturi iris posita fuisset; vino quod primus excoluerat, inebriatus, et a Cham irrisus, huic maledicens, et reliquis filiis benedicens, obiit.

¹ MMCCXLII.] MMCCXLIV., W., and | ² c.] So West., DC. W.
all the MSS. of Westminster.

CHRONICA MAJORA.

5

*De tribus filiis Noe.*¹

Pet. Co-
mest. Gen.
cap. 37. Tribus filiis Noe texuntur generationes septuaginta duæ, quindecim scilicet de Japhet, triginta de Cham, viginti² et septem de Sem, qui disseminati sunt per orbem. Sem obtinuit Asiam, Cham Africam, Japhet Europam; quorum genealogias veteres ita distinguunt. Primus de genere Sem in Asiam veniens, provincias in hunc modum disposuit.

De primis gentilium regnis.

Eusebii
Chronicon
interp. S.
Hieron. Crescente post diluivium populo, exorta sunt quatuor principalia regna, Assyriorum ab oriente, ubi primus³ regnavit Belus, Siciniorum ab occidente, ubi Ægialeus, Scitarum ab aquilone, ubi Tanus, Ægyptiorum a meridie, ubi Mineus. Belo successit Semiramis uxor sua, quæ Babiloniam caput regni constituit. Cui Ninus qui inventor idolorum fuit, faciens imaginem Belo patri. Tandem Sardanapallus, a quo Arbaces regnum ad Medos transtulit. Super quos tandem Astyages regnans, data filia sua principi Persarum, de quo Cyrus ortus est, ab eo est superatus. Quo mortuo, regno ad Persas translato, Darius filius Astyagis cum eodem Cyro conregnavit.⁴

De generatione Sem.

Pet. Co-
mest. Gen.
cap. 41. Sem centum erat annorum quando genuit Arfaxat, biennio scilicet post diluivium. Arfaxath genuit Sale vel Caynan, qui⁵ genuit Heber, a quo dicti sunt Hebræi, vel ab Abraham, quasi Abrahæi. Heber genuit Phaleg, cujus tempore filii filiorum Noe increduli pacti Dei, quod pepigerat cum Noe de diluvio non futuro, composuerunt lateres pro saxis, et bitumen pro cæmento, ut ædificarent turrim cujus altitudo tangeret cælum; quod si iterum inundaret diluivium, in summitate ejus manerent securi. Et quoniam arte propria existimaverunt se evadere posse diluvii periculum et incendii, facta est ibidem in agro, scilicet Sennaar,⁶ linguarum divisio seu confusio, ita quidem

¹ The chapters in W. corresponding to these are placed later.

² *viginti*] decem, A.C.D. West.

³ *primus*] prius, West.

⁴ Here the MSS. of Westminster insert a chapter, *Distinctio regionum*, &c. (cap. iv. p. 3, ed. 1701). A similar chapter (much fuller) is in W., but placed later.

⁵ Here West. inserts, "Sale con-

didit civitatem quam de nomine suo Salem appellavit, qui etiam . . . "

⁶ *in agro, scilicet Sennaar*] So A.C.D. The Chetham MS. of West. has *scilicet Sennaar in agro*, but has marks directing *in agro* to be placed before *Sennaar*. The Arundel MS. reads, *scilicet in agro Sennaar*; the Royal and Cotton, *scilicet Sennaar in agro*.

ut nec unus eorum intelligeret vocem proximi sui. Ideoque divisit eos Deus in diversas regiones, et cessaverunt ædificare turrim. Vocatumque est nomen loci illius Babel, id est, confusio, quia ibi confusum est labium universæ terræ. Phaleg vero, in cujus familia remansit Hebræa lingua, omnium antiquissima, idcirco dictus est Phaleg, id est ab aliis divisus. Phaleg genuit Ragau,¹ Ragau genuit Saruch, qui genuit Nachor. Iste Nachor, cum exisset de Chaldæa, ducta in uxorem Melcha, filia fratris sui extincti, moratus in Carram Mesopotamiæ, mortuo ibi patre suo et Abraham in terra Chanaan peregrinante, hos tres fratres, Hus, Buz, et Bathuel, cum aliis quinque genuit. De quorum uno, scilicet Buz, descendit Balaam, qui secundum Hebræos dicitur in Job, Eliud Buzites.² Iste Nachor genuit Thare, qui non valens ferre injurias sibi illatas de adorando igne in Chaldæa, ubi et filium suum primogenitum Aram extinxerunt, peregrinatus est cum Abraham, et Nachor, et familia Aram in Carram Mesopotamiæ, ubi completis ducentis quinque annis,³ mortuus est.

De Nino rege magno Assyriorum, et Semiramide matre ejus.

Temporibus Thare regnavit Ninus, rex Assyriorum potentissimus, reginæ Semiramis filius. Hæc virum mentita, triginta et duobus annis regnum Assyriorum potentissime gubernavit. Quæ ut callidius virum mentiretur, brachia et erura veste virili, caput vero tyara tegebat; et ne forte novo habitu aliquid occultare videretur, eodem ornatu et populum vestiri jubet, quem morem vestis exinde gens illa universa tenet. Magnas denique res gessit. Quæ nec contenta, mulier virilis animi, terminis quos acquisitos⁴ susceperat, Æthiopiam bello pressit, Indis bellum intulit, quos præter illam nullus ante subegerat. Hæc Babiloniam civitatem ædificavit, eamque muro circumdedit, et ut esset caput regni Assyriorum instituit; quæ tandem a filio suo interfecta est. Qui dum matri successisset, contentus elaborato a parentibus regno, belli studia deposuit, et, velut sexum cum matre mutasset, raro a viris visus, inter fœminarum turbas consenuit. Cujus exemplum ejus posterius prosecuti responsa gentibus per internuncios dabant. Post Ninum denique reges triginta sex regnum Assyriorum continua possessione tenuerunt, usque ad Sardanapallum per annos mille trecentos.

¹ The Chetham MS. has *vel Reu* over *Ragau*. W., who abridges this chapter, has *Reu sive Ragau*.

² *Buzites*] W. West. Bizites, A. Par. puts *u* over the *i*.

³ West. ins. *Thare*.

⁴ W. West. insert *a viro*.

De numero annorum secundæ ætatis.

Pet. Co-
mest.
41-58.

Vixit autem Noe post diluuium¹ dcccl. annis; Sem, dc.; Arfaxat, cccxxxviii.; Sale, ccccxxxiii.; Heber, ccclxiv; Phaleg, ccxxxix.; Reu sive Ragau, ccxxxix.; Sarug, cccxxx.; Nachor, cxxxix.; Thare vero vixit lxx. annis, et genuit Abram, anno videlicet xliii. memorati Nini regis Assyriorum.

In Thare terminatur secunda ætas, habens secundum Hebræos annos MCCXCII. secundum septuaginta MLXXII.

Thare, ut dictum est, genuit Abram, Aram, et Nachor. Aram genuit Melcha, Loth, et Saram. Iste Loth cum exisset de Sodomis, subversis quinque civitatibus, genuit hos duos Moab et Amon de filiabus suis ebrius factus. Nachor genuit Hus, Buz, et Batuel, ex Melcha filia Aran. Batuel genuit Laban et Rebeccham. Abram habuit uxorem Saram nomine, filiam scilicet Aram fratris sui. Habuit etiam duas ancillas, Agar Ægyptiam et Cethuram. Ex Sara genuit Isaac, ex Agar p. 3. Ismael, ex Cethura Madan et Madian. Ismael genuit Nabaioth et Cedar. Iste Abram, suffocato Aram fratre suo, adoptans filium ejus Loth, ducta in uxorem Sarai, cum patre peregrinatus est in Carram. Inde mortuo patre venit in Sichem, et inde Pentapolim.² Postea collocans tabernaculum inter Bethel et Hay, cum in Ægypto uxorem simulasset sororem, rediens in convallem Mambre, habitavit confederatus tribus fratribus. Qui cum de occisione quatuor regum veniens, a Melchisedech decimas accipiente honoratus fuisset, signum dandæ prolis in pecudibus et avibus suscepit. Deinde cum esset annorum septuaginta et quinque, et impugnaretur a Chaldæis et Mesopotamicis per invidiam, eo quod ipsi colerent ignem et effigies deorum, ipse autem coleret Deum unum creatorem cunctorum, et assereret illi solummodo honorem cultus et gratiarum debere retributionem, creaturam autem virtute et administratione Conditoris disponi, et non propria virtute subsistere: ad imperium Domini relicta gente et patria sua, venit in terram Chanaan, accipiens promissionem, quod in gentem magnam excresceret nimis, mutato nomine ab Abra in Abraham, quod interpretatur pater multarum gentium, et quod in semine ejus benedicerentur omnes gentes. Denique divinitus præceptum accepit, ut se cum sua sobole circumcideret, non ut

¹ The numbers are introduced from Genesis ix. xi.; *post diluuium* is an error.

² West. inserts, "Abraham Ægypt-

"tiis arithmetica et astrologiam
"tradidit, a quibus ad Graios
"postea devenerunt."

ipse Deus aliquid superfluum in homine creasset, quod postea juberet abscidi, sed ut inter alias gentes hoc corporis signo electi viri soboles nosceretur. Et cum esset jam senior, genuit Ysaac. Præcedenti tamen tempore, ut dictum est, genuerat Ismael, unde Arabes et aliæ gentes se esse ex genere Abrahamæ gloriantur. Circumcisis est etiam Ysaac nativitatæ suæ die octavo. Præterea cum jam esset grandævus Abraham, præcepit ei iterum Deus præfatum filium suum Ysaac sibi immolari in monte Morin. Quod quidem ille, Creatori amplius quam suo affectui cupiens deservire, voluit adimplere. Sed nunquam credentibus dura Divinitas, suspendit virum angeli voce a filii nece, ostendens ei, quem immolaret pro filio, arietem, ut absque pietatis dispendio tanti sacrificium consummaretur viri. Post hæc autem cum esset Ysaac jam sexagenarius, genuit Esau et Jacob, patriarchas Ydumæ et Israëliticæ gentis.

De regno Argivorum.

Circa hos dies natum¹ est regnum Argivorum, ubi primus regnavit Inachus, cujus fuisse filia Io perhibetur, uxor Osiris,² quæ ut magna dea est in Ægypto culta, eo quod ibi juste regnaverit, et homines ibidem literis informaverit.

S. August.
De Civit.
Dei, xviii.
3.

De filiis Isaac, Esau et Jacob, et generatione eorum.

Memoratus Ysaac, cum, laborante in partu Rebecca et oraculum audiente de Esau servituro Jacob, apud Abimalech in Geraris peregrinatus,³ uxorem dixisset⁴ sororem suam, de semine centuplum colligens, tribus puteis eruderatis, et quarto facto in Bersabee, ibidem fœdere inito cum Abimelech et Phicol, Esau reprobato, ignarus benedixit Jacob, qui, fratre suo tum in primogenitura tum in benedictione supplantato, in Mesopotamiam proficiscens, cum provisione juxta Luzam titulum erexisset, et pro Rachel et Lia servitium quatuordecim annorum apud Laban complexisset, pacto de aliis septem annis pro gregibus, mutatione virgarum vix completo, cum uxoribus et filiis undecim, a Laban furto sublati idolis a Rachel, recedens in Galaad est comprehensus. Inde cum Laban fœdere inito, in lapidibus ad Manaum, ubi castra angelorum vidit, proficiscens ordinatis turmis, vadum Jaboch transiens, matutina lucta læso

Pet. Co-
mest. Gen.
66-83.

¹ Par. puts over this word, *vel ortum*; W. has *exortum*.

² *uxor Osiris*] uxor Isidis, West. Om. W.

³ *cum* ins. West.

⁴ *dixisset*] *duxisset*, A.C.D. West.

nervo cum angelo completa, mutatione nominis facta, præmissis muneribus, fratri suo tremebundus occurrit. Cujus filia Dina a Sichem oppressa, et Sichimitis in dolo occisis, jussu Dei ipse in Bethel altare erexit, et domum purgavit.

Esau hispidus venator, venditis primogenitis pro¹ lenticula fulva dictus Edom, ductis uxoribus Chananæis, Judith et Basemath, supplantatus a fratre in benedictione, redeunti Jacob de Mesopotamia cum quadringentis viris pacifice occurrit. Matrem quoque Esau et Jacob, scilicet Rebeccam, adduxit Eliezer servus Abrahæ Ysaac, de Mesopotamia, sororem Laban, filiam Batuelis.

De Job, et Balaam, et asina.

S. Hieron. Tempore filiorum Ysaac, ut quidam tradunt, fuit secundus
Liber rex in Edom Job, de genere Hus filii Nachor, post Bale, qui
Heb. et in Genesi dicitur Jobab pronepos Esau. Sed Hebræi dicunt
Quæst. in eum, ut diximus, descendisse de Hus primogenito Nachor.
Genesim, Eodem tempore Balaam, qui in Job Eliud dicitur, descendit
xxii. 20. de Buz, qui a Balac rege conductus ut malediceret² Israel, ei benedixit, loquente sibi prius asina, et de ortu stellæ et Salvatoris prophetavit.

De nativitate duodecim patriarcharum.

Pet. Co- Memoratus autem Jacob genuit duodecim patriarchas, de
mest. Gen. quorum stirpe duodecim tribus Israel originem habuerunt.
74-77. Habuit namque ex Lia, quæ lippa dicebatur, Ruben, Symeon, Levi, Judam, Ysachar, Zabulon, et Dinam filiam quæ a Sichimitis legitur oppressa. Ex Bala genuit Dan et Neptalim. Ex Zelfa genuit Gad et Aser. Ex Rachel, quæ pulchra dicebatur, genuit Joseph et Benjamin. Iste Joseph genuit Manassen et Efraim, quorum uterque facit tribum per se, remota tribu Levi a sorte hæreditatis.

De Serapi deo Ægypti.

S. August. Circa hos dies Apis³ rex Argivorum transvectus est navibus
De Civit. in Ægyptum. Qui, cum ibi mortuus fuisset, appellatus est
Dei, xviii. Serapis, omnium maximus Ægyptiorum deus. Serapis autem,
5. non Apis, ideo appellatur, eo quod sarcofagum Ægyptii soros

¹ pro] Written by Par. over an erasure; West. has *a*; W. has *pro edulio lenticula fulva*. | retur; Par. has obliterated *ur*; W. has *malediceretur*.

² malediceret] A. had *maledice-* | ³ West. inserts *filius Phorceiei*; W. has *filius Phoronei*.

appellant, ubi eum sepultum venerari cœperunt, priusquam ei templum conderent. Hujus filius fuit Argus, a quo sunt Argi appellati.

De Joseph et ejus venditione.

Joseph autem, cum sexdecim esset annorum, pascebat gregem Pet. Co- cum fratribus suis, adhuc puer, et erat cum filiis Balæ et mest. Gen. Zelfæ, uxorum patris sui. Cumque fratres suos apud patrem 87. accusasset, et somnia plura fratribus narrans somniasset, invidabant ei, atque Ægyptiis vendiderunt. Sed dum moraretur Id. 97, 102. Joseph in Ægypto, anno secundo sterilium annorum descendit etiam eo Jacob in animabus septuaginta duabus, et habitavit ibi, et per ordinem filiiis suis ibidem benedicens vitam finivit.

De Juda et ejus generatione.

Judas filius Jacob, ex uxore nomine Sue genuit Her, Onam, Id. 89. et Sela. Ex Thamar genuit Phares et Zaram. Istam Thamar cum dedisset Judas duobus filiis suis, Her et Onam, et illi ob ignominiosum scelus perissent, remisit viduam in domum paternam, timens eam tradere Sela, quod fieri debebat secundum legem, causa suscitandi seminis. De qua postea sedente in bivio, mutato habitu, vadens Judas cum Yram opilione ad tondendas oves, Sue uxore sua mortua, Phares et Zaram ad unum concubitum genuit, suspicans esse scortum. Quæ postea ad patibulum ducta, tanquam in adulterio deprehensa, per arrabonem annuli, baculi, et armillæ se liberavit.

Explicit de Genesi. Incipit de Exodo.

De morte Israel, et nativitate Moysi.

Mortuo autem Israel in Ægypto, et in terram Chanaan Exod. i. ii. translato et ibidem sepulto, crevit populus Hebræorum mirabiliter annis multis, usque dum incrementis ejus inviderent Ægyptii, et ipsa eorum fœcunditas eis fieret importuna. Tunc cœperunt eos affligere laboribus multis, sed tandem divina miseratio respexit populum. Egressus est namque in diebus illis de domo Levi vir nomine Amram, qui accepta uxore stirpis suæ, nomine Iochabeth, genuit ex ea Aaron, Moysen, et Mariam.

De exitu populi Israelitici de Ægypto duce Moyse.

Denique cum creverat Moyses, jubente Domino, eduxit populum de Ægypto, in portentis et prodigiis magnis, et siccis 10.